

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ

Գ Ա Պ Օ Ն Ի Ն Ա Մ Ա Կ Ը

Պետերբուրգի վերջին շարժման յայտնի դեկավար Գեորգի Գապոնը՝ Նախկին քահանայ, ուղարկել է մեզ հետևեալ նամակը, «Դրոշակի» մէջ հրատարակելու համար, որը եւ շտապում ենք կատարել մեծ սիրով, խորապէս համաձայն նրա բովանդակու-
կութեան եւ համակիր նրա կոչին:

Յուճարեամ արիւմտիկ օրերը Պետերբուրգում եւ մնա-
ցած Ռուսաստանում՝ դէմ առ դէմ կանգնեցրին մեզած բան-
ւորական դասակարգը եւ միասնեան ընդմիջ՝ որի գլուխն է
արիւմտերու ցարը: Ռուսական մեծ յեղափոխութիւնը սկսեց:
Բոլոր մրանք, որոնց համար իսկապէս թանկ է ժողովրդ-
դական ազատութիւնը, պիտի յաղթեն կամ պիտի մեռնեն:
Գիտակից՝ պատմական արդի մօմէնտի կարեւորութեամբ, լի-
մելով, իրերի այժմեան դրութեամբ մէջ, ամէնից առաջ՝
յեղափոխական եւ գործի մարդ, ես հրաւեր եմ կարդում
Ռուսաստանի սօցիալիստական բոլոր կուսակցութիւններին՝
ամփոփապէս յարաբերութեամբ մէջ մտնել միմեանց հետ եւ
ծնունդի զինեալ ապստամբութեան գործին՝ ընդդէմ ցա-
րիկին: Ամէն մի կուսակցութիւն պէտք է սպառնալիքի իր բոլոր
ուժերը: Ռազմային գործնական յատակագիծը բոլորի համար
ընդհանուր պէտք է լինի: Ռուսը եւ դիմաւոր, տէրօր՝ ամ-
հատական եւ խմբային: Մերմտերու նպատակը—միապետու-
թեան տապալում եւ ժամանակաւոր յեղափոխական կառա-
վարութիւն, որը ամփոփապէս ներում կը յայտարարէ քա-
ղաքական եւ կրօնական ազատութեան բոլոր մարտնչող-
ներին, իսկոյն եւ եթ կը զինէ ժողովուրդը եւ կը գումարէ
հիմնադրական ժողով՝ ընդհանուր, հասարակ, գաղտնի եւ
ընտրողական ձայնատուութեամբ:

Դէպի՝ գործ, ընկերներ: Յառաջ, դէպի կոխ: Կրկնեմք
Պետերբուրգի բանւորների յուճար Գ-ի նշանաբանը—ազա-
տութիւն կամ մահ: Ներկայ ընդդէմներին՝ ամէն մի ձգձը-
գում եւ շփոթման՝ ոճիր է այն ժողովուրդի հանդէպ, որի
շահներն էք պաշտպանում դուք: Ներելով իմ բոլոր ուժերը
այն ժողովուրդի գործին, որի ծոցից ես ինքս դուրս եմ եկել
(գիւղացու որդի), ամղարծօրէն կապելով իմ վիճակը այն
պայքարի հետ, որ մղում է բանւոր դասակարգը մեղուների
եւ հարստահարողների դէմ, ես բնականաբար իմ ամբողջ
սրտով եւ հոգով կը լինեմ նրանց շարքերում, որոնք
կըզբաղեն պրօլետարիատը եւ աշխատաւոր ամբողջ մաս-
սան կապիտալիստական մեղուներից եւ քաղաքական ստոր-
կութիւնից ազատելու իրական գործով:

ԳԵՈՐԳԻ ԳԱՊՕՆ

17 փետր. 1905

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

Կրակով, 4 փետրարի

Արիւնահեղ կոխներ ռուսական Լեհաստանում: Լե-
հական շարժումը միանգամայն տարբեր է Պետերբուրգի
ու Մոսկւայի անցքերից. — նա կազմակերպւած է Լեհ
Սօց. Կուսակցութեան ձեռքով եւ կրում է զուտ քաղա-
քական բնաւորութիւն: Բացի այդ՝ լեհերը ցոյց են
տալիս յաճախ զինեալ գիմարութիւն: Շարժման անմի-
ջական նպատակն է՝ ձեռք բերել լեհական պարլամենտ՝
ընտրած ընդհանուր, հաւասար ձայնատուութեամբ: Ընդ-
հանուր, համատարած գործադուլ է. հասարակական
բոլոր հիմնարկութիւնները փակել են: Հաղորդակ-
ցութիւնը դադարել է: Բանւորները աւերում են
գործում: Համալսարանում եւս ընդհանուր «գործա-
դուլ» է, — ուսանողները միաբերան պահանջում են լե-
հական լեզուի ներմուծումը: Ցոյցերն ու ընդհանուրները
յաջորդում են իրար վարչաւա, Բաբօւ, Լօձ եւ ուրիշ
կենտրոններում: Հարկը հազարաւոր պրօլետարիատը
ոտքի է կանգնել սպանածների եւ վիրաւորների թիւը
արդէն հաշւում են հարիւրներով:

5 փետրարի

Գ օ մ բ ր օ վ օ յ ու մ 15 հազար բանւորներ ցոյց
կազմակերպեցին: Դրօշակները պարզած՝ նրանք ուղղեցին
դէպի Սանսօվից եւ այնտեղից փորձեցին դիմել դէպի
վարչաւայի կայարանը, բայց կօզակները արգելեցին:
Սանսօվից-Օլկուշ երկաթուղային գծի վրայ ապրանքների
տեղափոխութիւնը դադարած է:

5 փետրարի

Ամբողջ ռուսական Լեհաստանում գործադուլ անող
բանւորների թիւն է մօտ 400 հազար:

Հելսինքֆորս, 6 փետրարի

Այսօր սպայի զգեստ հագած մի մարդ սպանութեան
փորձ արեց Ֆինլանդական Սենատի պրօկուրօր՝ Ջօն-
սօնի վրայ, վերջինիս բնակարանում: Պրօկուրօրը ան-
միջապէս մեռաւ: Նրա որդին եւս վիրաւորուեց:

Պետերբուրգ, 6 փետրարի

Պետերբուրգի ազնականութիւնը իր համագումա-
րում որոշեց 158 ձայնով ընդգէմ 20-ի, մի ուղերձ
դրկել թագաւորին, որի մէջ ասւած է իմիջի ալոց. «Տէր,
հրամայեցէք, որ ժողովուրդից ընտրած ներկայացուցիչները
ազատօրէն հասցնեն իրենց ձայնը արքայական գահին
եւ մասնակցեն օրէնսդրութեան կառավարչական միջոց-
ների քննութեան մէջ»:

7 փետրվարի

Պարզի լրագիրներին հաղորդում են շատ արժանահատ աղբյուրից բղխող մի լուր, իբր թէ մինիստրների կոմիտեն, ցարի նախագահութեան տակ կազմած իր մի խորհրդի մէջ որոշել է շուտով գումարել ազգային ժողով. այդ վերջինը պիտի բաղկանայ զէմստվոնների պատգամաւորներից և պիտի ունենայ պարլամենտի գրիթէ բոլոր յատկանիշները:

8 փետրվարի

Բելգիական լրագիրներին հաղորդում են Պետերբուրգից, որ յունւարի 26-ին ոստիկանութիւնը թաղել է տեղական գերեզմանատանը սպանւածների դիակները, որոնք փոխադրել էին 26 Վազոն երոպ:

Պետերբուրգ, 8 փետրվարի

Զինուորական բժշկական Ակադէմիայի ուսանողները, միաբանելով միւս բարձրագոյն դպրոցների պրոֆէսորների և ուսանողների հետ, միաձայն որոշեցին, որ անհնարին է շարունակել ուսումը, քանի դեռ ոստիկանութիւնը պահպանում է իր բացառիկ լիազօրութիւնները: Ուսանողները պահանջում են փակել Ակադէմիան, մինչև չվերանան խոչընդոտները:

Թիֆլիս, 9 փետրվարի

Բաթում.— Գրութիւնը մնում է անորոշ: Երկամուկու բանւորները գործադուլ արին: Իշխան Գուրիէլի, ոստիկանութեան բարձր պաշտօնեայ, սպանեց օր ցերեկով:

Թիֆլիս. Կերկամուկու բանւորների, զանազան գործարանների ու ապարանների գործադուլը, որ յայտարարած է Յունւարի 31-ին, շարունակում է տակաւին:

Երևան.— Սպանութեան փորձ եղաւ գաղափարային օգնականի վրայ:

Դուրպատ, 9 փետրվարի

Համալսարանի 17 պրոֆէսորներ, ժողով գումարելով, որոշեցին թողնել իրենց պաշտօնավարութիւնը, քանի որ ուսանողները պահում են ծայրայեղ գրգռման վիճակում: Ակադէմիական ժողովը վճռեց, 28 ձայնով ընդգէմ 7-ի, դադարեցնել դասախօսութիւնները:

Վարշաւա, 9 փետրվարի

Փետրվարի 1-ին ուսական Լեհաստանի ինքուր քաղաքներում բարձրագոյն և միջնակարգ դպրոցների աշակերտները վճռեցին չյաճախել դպրոցները, մինչև որ չընդունեն իրենց պահանջները, որ հետեւեալներն են.

1) Դպրոցը պէտք է լինի ազգային-լեհական: 2) Ուսուցիչներ կարող են լինել միայն ուսական Լեհաստանի քաղաքացիներ: 3) Ընդունել ազատօրէն դպրոցների մէջ բոլորին, առանց խտրութեան կրօնի և ազգութեան: 4) Լեհական լեզուն և պատմութիւնը պէտք է աւանդւեն, իբրև պարտադիր առարկաներ: 5) Ոստիկանական սիստեմը պէտք է վերանայ: 6) Ոչ մի աշակերտ չպէտք է արտաքսւի դպրոցից քաղաքական նկատումներով և այլն:

Պետերբուրգ, 9 փետրվարի

Բուլիգինի նշանակումը, իբրև մինիստր ներքին գործերի, ծանր տպաւորութիւն է գործում: Այդ քայլը համարում են մեծ իշխան Սերգէյի յաղթանակ և թէպէտ ցարի ազգանշան: Նոր մինիստրը զէմստվոնների հակառակորդ է:

Բաթում, 9 փետրվարի

Գործադուլը տարածւում է նոր ուժով: Բոլոր գործարանները, բացի մէկից, դադար են առել, բազմաթիւ մագազիններ և խանութներ փակւած են: Վորուստները մեծ են: Վենսապիտոյքների գները բարձրացել են, երկաթուղու գիծը վնասւած է մի քանի կիլոմետր տարածութեան վրայ:

Պետերբուրգ, 9 փետրվարի

Հաղորդում են, որ կայսրուհին, սաստիկ ազդած վերջին անցքերից, կը հեռանայ հաւանօրէն երեխաների հետ Դարմաշտառ:

Պարիզ, 9 փետրվարի

Վօլկովի սկոլ տեղի ունեցաւ կռիւ 3,000 պահեստի զինւորների և զօրքի միջև: Վան բազմաթիւ սպանւածներ:

Պետերբուրգ, 9 փետրվարի

Գապոն քահանային զրկեցին բանտերի խոստովանհօր պաշտօնից, զրկեցին նաև իրաւունքից՝ վարելու իր հոգևոր պաշտօնը, մինչև որ չպարզաբանւի նրա դերը բանւորական շարժման մէջ:

Պետերբուրգ, 9 փետրվարի

Մաքսիմ Գորկի, որ դեռ պահւում է Պետրօպօլսկի մէջ, առաջնորդեց փակ կառքով ժանդարմական վարչատուն՝ հարցաքննելու համար: Գորկին չպատասխանեց իրեն տրւած հարցումներին և նորից փակեց Պետրօպօլսկում:

Պետերբուրգ, 10 փետրվարի

Լուր կայ, թէ Պուտիլովի գործարանների 20 հազար բանւորներ նորից գործադուլ են հրատարակել և որ լուրջ խռնակութիւններ են եղել նաև Սմիռնօվի գործարանում:

Բազմաթիւ ուսանողներ հաւաքելով գերեզմանատանը, ուր թաղւած են յունւարի 22-ին սպանւած ուսանողներն ու բանւորները, երգեցին վրէժխնդիր լինել անմեղ զոհերի համար: Այդ երգումից յետոյ ուսանողները ձերբակալեցին: Տրեպով յայտարարել է «Փրանկ. Յայտունգի» թղթակցին, որ Սահմանադրութեան պահանջը չէ կարող ընդունել, քանի որ «ցարը ինքնակալ է հէնց ժողովրդի կամքով»:

10 փետրվարի

Սօսնօվիցից հեռագրում են Բերլինի թերթերին, որ այնտեղ արիւնահեղ ընդհարումներ են եղել զօրքի և բանւորների միջև: Հետեւանքը — 150 սպանւածներ և վիրաւորւածներ:

10 փետրվարի

Դրութիւնը ծանր է Լօձում: Պարիզ անկում խռովութիւններ ծագեցին, զօրքը կրակ արեց, մի բանւոր սպանեց, երկուսը վիրաւորեցին:

Լոնդոն, 10 փետրվարի

Վարշաւայից հաղորդում են, որ Լեհաստանի կառավարչապետ գնեւրալ 2 երտկօվը մեռաւ ամսի 9-ին: Լուր կայ, թէ նա թունաւորւած է իր ընհհարարի ձեռքով:

Լոձ, 10 փետրվարի

Խռովութիւնները վերսկսեցին ծանր կերպարանքով: Գործադուլի բանւորները դիմեցին գործարանները իրենց վճարը պահանջելու. գործատէրերը մերժեցին: Զօրքը եկաւ, ընդհարում եղաւ: Հէքլերի գործարանի մօտ 4 հոգի սպանւեցին և 68-ը վիրաւորուեցին:

Կօնի գործարանի մօտ 7 հօգի սպանւեցին և 40-ը վիրաւորւեցին:

Պետերբուրգ, 10 փետրւարի

Մօտ 5,000 բանւորներ, Պուտիլովի գործարանից, ցրւեցին քաղաքի մէջ դադարեցնելու համար աշխատանքը բոլոր հիմնարկութիւնների մէջ: Ջաքալկանսկի պրօսպեկտի վրայ նրանք հանդիպեցին զօրքի շղթային և նահանջեցին: Բանւորների մի քանի խմբեր փորձեցին ներս խուժել գործարանները, բայց չ'աջողեցին: Միջոցներ են ձեռք առնւած կարգը ապահովելու: Գործադուլը վերսկսեց մի քանի հիմնարկութիւնների մէջ:

Պետերբուրգ, 11 փետրւարի

Ուսանողների խումբն ու երկուսն բազմութիւն — ալեւայլ դպրոցական հիմնարկութիւններից — այսօր Կազանի մայր տաճարում հոգեհանգիստ կատարեց Միխայիլովսկու մահան տարեդարձի առթիւ: Դուրս գալով բազմութիւնը թնդացրեց օդը յեղափոխական երգերով, բայց երբ հասաւ նեմսկի պրօսպեկտին, ոստիկանութեան վաշտերը և ձիաւոր ժանդարմները դիմաւորեց ու ցրեց նրան:

Պետերբուրգ, 11 փետրւարի

Պուտիլովի և ուրիշ գործարանի բանժող բանւորների թիւը հասնում է մօտ 30 հազարի: Նրանց մեծ մասը փորձեցին կենտրոնական ջրանցքով խմրովին անցնել դէպի քաղաքի կենտրոնը:

Պարիզ, 11 փետրւարի

Պետերբուրգից հեռագրում են, որ Յարսկոյէ Սէլօ մասում գումարած մի ժողովում մեծ իշխան նիկօլայը մերժել է ընդունել Մանջուրիայի զօրքի հրամանատարութիւնը: Տաք վիճաբանութեան նիւթ են եղել գործադուլները: Մեծ իշխան Վլադիմիր յարսնել է, որ եթէ ներքին խառնակութիւնները շարունակւեն, պէտք է խաղաղութիւն կնքել ազատ լինելու համար յեղափոխութեան դիմաց:

Լոս, 11 փետրւարի

100 հազար բանժող բանւորներ կան Լոսնում և շրջակայքում: Նրանք պահանջում են 8-ժամայ աշխատանքի օր և ժամը 20 կոպէկ, այսինքն, սովորական ռոճիկից չորս անգամ աւել: Բանւորների ու գործատերերի միջև անձնական յարաբերութիւնները վերին աստիճանի բարեկամական են:

Բոլոր գործերը կանգ են առել: Ամենուրեք փողոցներում զինւորները պտոյտներ են անում: Պաշարման դրութիւնը շարունակուում է: Անում են, որ մի քանի օրից յետոյ կսկսի գործադուլ ամբողջ Լէհաստանի երկաթուղային բանւորների մէջ:

Պարիզ, 12 փետրւարի

Քուլթայիսում գիմնազիայի և առևտրական դպրոցի աշակերտները դիմագրաւեցին իշխանութիւններին և հոգեւոր դպրոցի աշակերտները թե նուին նրանց: Իշխանութիւնները ստիպւած եղան փակել դպրոցները: Բաթում, գիմնազիայի մի խումբ աշակերտներ հրապարակով պատուեցին թագաւորի պատկերը: Ջօրքեր կանչեցին և հրացանների մի զաւգով ցրւեցին ցուցարարներին: Մասնակի պաշարման դրութիւն է հրատարակւած Քուլթայիսում:

*

Թիֆլիսի առաջին և երրորդ գիմնազիաները, ըհալական և վաճառականական դպրոցները փակւած են: Իսկ

երկրորդ գիմնազիայում միմիայն ստորին դասարանների աշակերտներն են յաճախում դպրոց: Առաջին գիմնազիայի պատուհանները ջարդւել են. բոլոր այդ հիմնարկութիւնների աշակերտները յատուկ թռուցիկներ են հրատարակել և առաջադրել են իրենց պահանջները:

Պարիզ, 12 փետրւարի

Մոսկւայի գծի վրայ 4 հազար պահեստի զինւորներ ապստամբել են. մի զօրագունգ բերել տւին նովգորօդից: Ապստամբները ցրւեցին. աշխատում են անձնատուր անել նրանց սովով: Մի զինւորական գնացք, որ տանում էր 1,200 պահեստի զինւորներ հարաւարեւմուտքից դէպի Կիէւ, տեղ հասնելուց՝ առաջ եկաւ մի ծանր ընդհարում: Գնացքից դուրս գալով, ըզգերվիստները թող չուին, որ զինւորական պահակը տանէ իրենց փոքրիկ խմբերով. նրանք ըմբոստացան և յարձակեցին զօրքերի վրայ: Բազմութիւն զինւորներ սպանւեցին: Երբ պահեստի զինւորները տէր դարձան կայարանին և կողոպտեցին, մի վաշտ օգնութեան հասաւ զօրքին և շրջապատեց խռովարարներին: Երկու զաւգ տւին և սպանեցին վերջիններից մօտ 50 հոգի: Միւսները անգէն լինելով, տարւեցին երկու ժամայ կրաւորական դիմադրութիւնից յետոյ:

Լոնդոն, 13 փետրւարի

Պետերբուրգում ստացւած տեղեկութիւնների համեմատ՝ դրութիւնը վերին աստիճանի ծանր է Ռուսաստանի հարաւում: Իբր թէ հայերն ու վրացիները զինւած արշաւում են քաղաքների վրայ և զօրքերը անզօր են դառնում բանժող բանւորների դիմաց: Բաթումում, Թիֆլիսում և Բագուում:

Պետերբուրգ, 13 փետրւարի

Պաշտօնական «Վէստնիկը» ծանուցանում է, որ 114 մարդ, սպանւած վերջին խռովութիւնների ժամանակ, թաղւեցին Լոսնում: 200 վիրաւորներ գտնուում են հիւանդանոցում: 2իաքարշները կանգ են առած 16 օրից ի վեր:

Լուրջ ձայներ են լսուում, իբր Պետերբուրգի կառավարչապետի պաշտօնը պիտի վերացւի և Գեներալ Տրէպով պիտի նշանակւի ոստիկանութեան մինիստր:

Կազան, 14 փետրւարի

Լրագիրներին պատկանող տպարանները այսօր դադարեցրին աշխատանքը:

Ռիգա, 14 փետրւարի

Բիգայում նորից և աւելի սաստկութեամբ պայթեց գործադուլը: Մօտ 4,000 բանւոր թողեցին աշխատանքը:

Լեհ Սոց. կուսակցութիւնը ծանուցանում է, որ փետրւարի 7-ին միմիայն Վարշաւայի մէջ հաշւում էին մօտ 300 սպանւածներ, 800 վիրաւորներ և մօտ 2,000 ձերբակալւածներ: Սպանւածների մէջ կան 10 տարեկան երեխաներ:

Մոսկւա, 14 փետրւարի

Մոսկւայի զէմստվոն բաց արեց նիստը և ընդունեց մի որոշում, որով յայտարարում էր, թէ ներկայ պայմաններում անհնարին է աշխատել:

Պետերբուրգ, 17 փետրւարի

Մեծ իշխան Սերգէյ Ալէքսանդրովիչ սպանեց Մոսկւայում ռուսի հարւածով, կառքը փչուեց ռուսի պայթիւնից և մեծ իշխանի մարմինը երեք մասի բաժանեց: Երկու տեւօրիստները, որոնցից մինը ծանր վիրաւորւած է, ձերբակալւեցին: Մէկը նրանցից գոչեց.

„Ինչ կուզէ, թող լինի, ես իմ գործը կատարեցի“: Նա յայտարարեց, որ պատկանում է սօցիալիստ-յեղափոխական կուսակցութեան:

*

Սօցիալիստ-յեղափոխական կուսակցութեան մարտական կազմակերպութիւնը (Բօյէվայա Օրգանիզացիա), Մոսկվայի վերջին ցոյցերի բարձրագոյն ճնշման առիթով մահաւան սպառնալիք էր ուղղել մեծ իշխան Սերգէյին, որ այն ժամանակ Մոսկվայի գեներալ-նահանգապետ էր և պատասխանատու այդ ճնշումների համար: Սպառնալիքը գործադրեց փայլուն աջողութեամբ: Սարսափը մեծ է ծարսկոյէ Սէլոյում ու Պետերբուրգում: Մեծ իշխան Սերգէյ, որ Նիկոլայ II-ի հօրեղբայրն է, համարում էր վերջինիս ամենազգեցիկ խորհրդատուն, մի մարդ, որ ուխտել էր բոլոր միջոցներով արգելք լինել նոյնիսկ ամենախղճուկ ռեֆորմների իրագործման:

Օդեսսա, 17 փետրւարի

Ընդհանուր ապստամբութիւն է (°) կովկասում, երկիրը գտնւում է զինւած խմբերի իշխանութեան տակ, որոնք կանգնեցրել են երկաթուղիների գնացքները, կտրել են հեռագրական թելերը, թալանել են զինարանները: Ահազակները ներս են խուժել Քուծայիս և կողպտել են քաղաքը, զօրքերն այնտեղից դուրս քշելուց յետոյ:

*

Ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհի մասովը միաբերան յայտարարում է, որ մեծ իշխան Սերգէյի սպանութիւնը միանգամայն բնական հետեանք է Պետերբուրգի ու Մոսկվայի վերջին պաշտօնական կոտորածների:

Մոսկվա, 17 փետրւարի

Դեղավաճառանոցների գործադուլը լայն ծաւալ է առնում, բոլոր դեղատները փակ են:

Պետերբուրգ, 18 փետրւարի

Գործադուլը պայթեց 8 մեծ գործարաններում, գործաթող բանւորների թիւը հասնում է 28 հազարի:

Վորոնէժ, 18 փետրւարի

Հարաւարեւմտեան երկաթուղիների վարչութեան ծառայողները, հեռագրատան պաշտօնեաները և 3,000 արհեստաւորներ գործադուլ արին:

Կիշինեով, 18 փետրւարի

Սպանութեան անաջող փորձ եղաւ Կիշինեովի ոստիկանապետի վրայ:

Պետերբուրգ, 19 փետրւարի

Aurore-ին հաղորդում են Պետերբուրգից, որ կայսերական գերդաստանի անդամները, ժողով գումարելով, որոշել են խնդրել ցարից, որ սա յատուկ միջոցներ ձեռք առնէ՝ նրանց հովանաւորելու: Միաժամանակ նրանք բողոքն էլ վճռական կերպով յայտարարել են, որ դէմ են ունէ զինումների:

Երկաթուղու գործաթող բանւորները իբր թէ մտադիր են կղզեացնել Պետերբուրգը, աւերելով կայարանները և երկաթուղային գիծը: Նրանք ունեն բաւականաչափ պայթուցիկ նիւթեր:

Միւսնոյն լրագրի թղթակիցը հաւաստում է, որ Վարշաւայում տեղի է ունեցել խմբովին կոտորած: Նրա ասելով, 150 գործաթող բանւորներ, մէկ օրում, հրացանի են բռնւել այդ քաղաքի բանտերում:

Պարիզ, 19 փետրւարի

Echo de Paris-ին հեռագրում են, որ գեներալ Գրիպենբերգի մեկնելուց յետոյ, այժմ նոր գտնութիւն է ծագել Կուրոպատկինի և գեներալ Բիլդերինգի միջև:

*

Հաստատ աղբւրներից հաղորդում են եւրոպական թերթերին, որ ցարը ամենաողջալի դրութեան մէջ է: Նա շարունակ ընկնում է այս կամ այն պատահական մարդու ազդեցութեան տակ և այդ իրողութիւնը յուսահատեցնում է միւստներին: Ռուսաստանի „հզօր“ ինքնակալը դարձել է կատարեալ երեխայ: Նա միշտ լաց է լինում և աղօթում է: Իր անկողինը նա շրջապատել է բոլոր սուրբերի պատկերներով և ժամանակ ու տրամագրութիւն չունի լսելու միւստների զեկուցումներն անգամ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՇԽԱՐՀԸ

Պարիզ, 10 փետրւարի

Անթիւ ու բազմամարդ միտինգներ են գումարւում բոլոր քաղաքակիրթ երկրների մէջ, յօգուտ Ռուսաստանի կռողների: Ցոյցեր եղան նոյնիսկ պարլամենտներում՝ Պարիզ, Հռոմ, Վիեննա:

Ամէն տեղ գլխաւորապէս սօցիալիստական կուսակցութիւններն են նախաձեռնող հանդիսանում հակացարական շարժման: Պետերբուրգի կոտորածը մի նոր առիթ եղաւ ֆրանսիացի սօցիալիստների համար՝ արշաւելու ռուս-ֆրանսիական դաշնակցութեան դէմ:

Բերլին, 10 փետրւարի

Երէկ երեկոյեան Բերլինում և արաւմասներում սօցիալիստները 21 ժողովրդական միտինգներ կազմեցին, բողոքելու համար Պետերբուրգի կոտորածների դէմ և յայտնելու գերմանական բանւորների համակրանքը Ռուսաստանի բանւորներին: Հռետորները մեծ մասամբ Ռայխտագի անդամներն էին:

Պարիզ, 10 փետրւարի

Յունւարի 27-ին Տիվոլի սրահում գումարւած 5,000 բազմութեան առաջ հռչակաւոր գրող Անատօլ Քրանս արտասանեց ձառ, որից քաղում ենք հետեւալ կտորը.

„2ը պէտք է պատմեմ ձեզ, թէ ինչպէս ցարը հրամայեց կոտորել մարդկանց, որոնք յանցաւոր էին միայն նրանով, որ սովից ու թշուառութիւնից հիւժւած, յուսահատութեան մէջ դիմել էին նրան, որպէս իրենց հօրը: Նրանց որդիական աղերսանքներին ու արտասուքներին նա պատասխանեց իր կոշակների նագայկաներով և զինւորների գնդակներով: Այդ գնդակները դիպան իր սեփական լուսանկարին: Այդպիսով՝ հակառակ իր կամքի՝ ցարը սպանեց ցարին, սպանեց ցարի զմը: Այն արիւնից, որ կարմրեցրեց նեվայի սառոյցը, դուրս կըգան միլիոնաւորներ, որոնք կը հանեն ընկածների վրէժը: Ցարը սպանեց ցարին, ցարը յաբուցեց յեղափոխութիւն, որը կը կլանէ ցարիզմը: Նիկոլայ Ալէքսանդրովիչ այլևս գոյութիւն չունի և նրա յիշատակը յաւիտեան մատնւած է ամբողջ աշխարհի նզովքին“: